

Opis projektu i jego wpływu na rozwój Politechniki Wrocławskiej

Niniejszy projekt ma na celu utworzenie **Biura Edycji Tekstów Naukowych (BETeN)** działającego przy Studium Języków Obcych (SJO). Zakres działalności BETeN obejmował będzie profesjonalne usługi związane z weryfikacją językową manuskryptów (ang. *proofreading*) pod względem gramatycznym, stylistycznym oraz terminologicznym. W ramach działalności BETeN oferować będzie również wsparcie bieżącej działalności jednostek administracyjnych do spraw promocji, a zwłaszcza internacjonalizacji Politechniki Wrocławskiej pod kątem spójności terminologicznej i poprawności językowej strony internetowej PWr, wzorów dokumentów, nazw jednostek i obiektów.

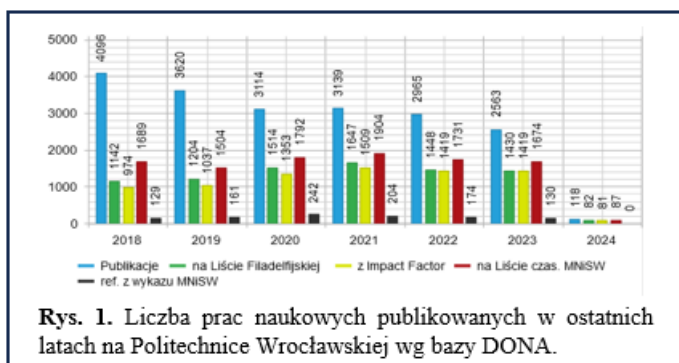
UZASADNIENIE

Zdecydowana większość prac naukowych powstających obecnie na Politechnice Wrocławskiej to prace o zasięgu międzynarodowym, pisane w języku angielskim. Choć badacze zatrudnieni na naszej Uczelni biegle posługują się językiem angielskim, zwykle przed wysłaniem manuskryptu do redakcji zlecana jest płatna korekta językowa. Dotyczy to w zasadzie **wszystkich dziedzin** nauki uprawianej na naszej Uczelni. W obecnej sytuacji finansowej, przy zwiększających się kosztach prowadzenia badań, rosnących kosztach publikacyjnych oraz trudnościach z pozyskiwaniem grantów na prowadzone badania opłacenie korekty językowej stanowi niemały problem dla jednostek, a także samych badaczy. Usługi oferowane przez firmy zewnętrzne są bardzo kosztowne (Tabela 1).

Tab. 1. Szacowane stawki netto za korektę językową oferowane przez przykładowe firmy zewnętrzne. Do podanej ceny doliczyć należy opłaty bankowe.

Firma	Cena za 1000 słów	Cena PLN
PRS Proof Reading Service	14,99 GBP	75
Editage	68 USD	267
American Manuscript Editors	55 USD	215

W związku z istniejącą potrzebą, narodził się pomysł utworzenia na naszej Uczelni Biura Edycji Tekstów Naukowych działającego przy Studium Języków Obcych. Politechnika Wroclawska zatrudnia znakomitych specjalistów językowych, wśród nich znajdują się także *native speakers*, prowadzących zajęcia dydaktyczne z języka angielskiego na wszystkich poziomach zaawansowania oraz na wszystkich stopniach, łącznie ze Szkołą Doktorską. Obecnie pracownicy SJO świadczą usługi edytorskie w ramach Zespołu ds. Tłumaczeń, lecz w zakresie niewystarczającym wobec potrzeb. Sądzymy, że poprzez wprowadzenie proponowanych przez nas rozwiązań, możliwym do zrealizowania dzięki wsparciu finansowemu ze strony Władz naszej Uczelni, jesteśmy w stanie znacząco **rozwinąć i usprawnić** obecną działalność pracowników SJO w zakresie edycji językowej tekstów naukowych. Jest to ogromna szansa na rozwój nowatorskiego biura świadczącego profesjonalne usługi edytorskie. W ciągu roku zespół łącznie koryguje do tysiąca stron, a potrzeby są dużo większe (Rys 1), gdyż rocznie na

Rys. 1. Liczba prac naukowych publikowanych w ostatnich latach na Politechnice Wrocławskiej wg bazy DONA.

Politechnice Wrocławskiej powstaje kilka tysięcy prac naukowych. Obowiązująca cena za korektę wykonaną przez SJO jest znacznie niższa niż cena oferowana przez firmy zewnętrzne (Tabela 2). W Zespole tłumaczeniowo-korektorskim aktywnie pracuje około dziesięcioro tłumaczy.

W skład Zespołu wchodzi m.in.:

- *native speakers*
- osoby prowadzące swoje badania naukowe
- wykładowca translatoryki
- tłumacz przysięgły

Tab. 2. Zatwierdzone stawki za usługi językowe świadczone przez SJO.

Rodzaj usługi	Cena PLN za str. tekstu wejściowego*
Tłumaczenie pisemne z języka obcego na język polski	70
Tłumaczenie pisemne z języka obcego na język polski	70
Korekta tłumaczenia	40

*1000 znaków

OPIS KONCEPCJI

Środki finansowe pozyskane w konkursie Polytechnica Nova pozwolą na odbycie profesjonalnych szkoleń, wspierających lektorów w wykonywaniu korekt językowych tekstów naukowych w ramach wybranej specjalizacji z poszczególnych dziedzin technicznych. Warto dodać, że lektorzy SJO na co dzień zajmują się tekstami specjalistycznymi na zajęciach dydaktycznych, gdyż wszystkie lektoraty zawierają komponent pracy z tekstami technicznymi. Niektórzy lektorzy studiowali w Politechnice Wrocławskiej i od lat wykonują tłumaczenia artykułów naukowych. W ramach *life-long learning* zapoznają się z nową terminologią, a Studium posiada swoją platformę z obszernymi

Rys. 2. Schemat oferowanej oferty edytorskiej.

materiałami dla studentów poszczególnych wydziałów do pracy na zajęciach. Oferowana przez BETeN usługa edytorska będzie dwuetapowa (Rys.2).

SZCZEGÓŁOWY OPIS KONCEPCJI PROJEKTU

- Lektorzy przydzieleni zostaną do grup specjalizujących się w poszczególnych dziedzinach naukowych. Nadmienić należy, że jest to proces naturalny. W działającym obecnie Zespole tłumaczeniowo-korektorskim, lektorzy podejmują się wykonywania korekty językowej dla

manuskryptów z wybranych przez siebie dziedzin nauki. Dzięki temu w sposób samoistny tworzone są narzędziowniki, powstaje baza tzw. *case studies*, a lektorzy mają możliwość wewnętrznych konsultacji i superwizji przy bardziej wymagających tekstach.

- Lektorzy, zaangażowani w działalność BETeN podejmą szkolenia z wykorzystania odpowiednich programów oraz specyfiki korekty na potrzeby pracowników PWr. Podejmą również studia dwusemestralne podyplomowe z komponentem języka technicznego oferowane przez Uniwersytet Jagielloński oraz przez Uniwersytet Wrocławski¹. W ramach szkolenia ustawicznego lektorzy zaangażowani w prace edytorskie będą podejmować doszkalanie terminologiczne.
- Ze środków projektowych zakupione zostaną licencje profesjonalnych programów do edycji językowej tekstu. Planuje się zakupienie programu do edycji tekstu wykorzystującego modele językowe oparte na sztucznej inteligencji. Przykładowo zakupiona zostanie licencja na program Trados Pro z opcją budowania bazy terminologicznej, licencje edytora DeepL czy Grammarly (z zastrzeżeniem, że autorzy tekstów mają prawo do zadeklarowania, aby ich publikacja nie była przetwarzana przez programy z użyciem serwerów zewnętrznych). Dostępne obecnie programy sprawdzają się bardzo dobrze i w naszej opinii mogą usprawnić sprawdzanie poprawności językowej. Zakładamy, że na wstępnym etapie manuskrypt poddany zostanie analizie przez program komputerowy. W tym miejscu pragniemy podkreślić, że program nie będzie wyręczać osoby dokonującej korektę, lecz jedynie wskaże fragmenty, które mogą wymagać zwiększonej uwagi. Takie podejście przyspieszy i usprawni proces korekty i podniesie wydajność działalności BETeN.
- Z uzyskanych funduszy w ramach konkursu zakupione zostaną laptopy, które posłużą wyłącznie do pracy z edytowanymi tekstami. Dzięki temu zachowana zostanie pełna poufność i ochrona nieopublikowanych wyników.
- Część środków z płatności dokonywanych za korekty językowe będzie przeznaczana na dalszy rozwój i utrzymanie BETeN po wyczerpaniu środków uzyskanych w ramach projektu Polytechnica Nova. Przez to pieniądze, które wydatkowane zostałyby do firm zewnętrznych zostaną zatrzymane i będą służyć poszerzaniu oferty Biura.

SZACUNKOWY KOSZT PROJEKTU

Działanie	Opis działania*	Koszt
Przeszkolenie Korektorów	Studia podyplomowe języka technicznego i naukowego na UJ – 5.600 zł Studia podyplomowe na UWr – 4.200 zł Szkolenia z programów – 1.500 zł	Studia (UWr) – 2 osoby × 8.000 = 16.000 Studia (UJ) – 1 osoba – 5.600 Programy (1.000 zł × 6 osób) – 9.000 RAZEM – 27.600 zł
Zakup programu komputerowego	Licencja programu Trados Professional: Wersja wieczysta - 9 432,00 zł netto (11 601,36 zł z VAT) / stanowisko.	Trados: Wersja wieczysta na dwa stanowiska: 23.202,72 zł

¹ Uniwersytet Jagielloński – <https://przeklad.filg.uj.edu.pl/rekrutacja/studia-podyplomowe-dla-tlumaczy-tekstow-specjalistycznych2>; Uniwersytet Wrocławski – <https://spajs.uwr.edu.pl/>; <https://spajs.uwr.edu.pl/program-studiow/jezyk-techniczny/> Choć są to studia przekładoznawcze, oferta przedmiotów odpowiada potrzebom doskonalenia umiejętności edytorskich tekstów, które są tłumaczeniami, auto-tłumaczeniami lub pisane przez nierodzimych użytkowników języka angielskiego.

	Subskrypcja - 2 922,00 zł netto (3 594,06 zł z VAT) / rok / stanowisko. Program Grammarly to 75 USD na miesiąc dla 6 użytkowników. Program DeepL to koszt 30 EUR na miesiąc dla całego Zespołu.	Subskrypcje Trados na cztery stanowiska (dwa lata): 14.376,24 zł DeepL (dwa lata) – 30 EUR × 12 miesięcy × 2 lata = 3.200 zł (720 EUR) Grammarly (dwa lata) – 75 USD × 12 miesięcy × 2 lata = 7.200 zł (1.800 USD) RAZEM – 47.978,96
Zakup komputerów	Na rozpoczęcie działalności BETeN planuje się zakup 6 komputerów**	6 laptopów × 5.781 zł = 34.686 zł
		ŁĄCZNIE 110.264,96 zł

* koszty jednostkowe

** pozycja LP_3 Katalogu produktów sprzętu komputerowego o ustalonym standardzie

PRZEWIDYWANE KORZYŚCI I WPLYW NA ROZWÓJ UCZELNI

Znacznie rozszerzona zostanie oferta usług edytorskich oferowanych obecnie przez SJO. Obniżone zostaną koszty związane z przygotowaniem manuskryptu do publikacji, a koszty korekty językowej w znacznej części wrócą na naszą Uczelnię i będą mogły być inwestowane w dalszy rozwój biura. Śmiało oczekiwana co do biura zakładają w dalszej perspektywie utworzenie etatów dla osób zajmujących się wyłącznie korektą językową manuskryptów.

Warto podkreślić, że w ramach swojej działalności BETeN będzie oferować również wsparcie bieżącej działalności administracyjnej Politechniki Wrocławskiej. Na potrzeby internacjonalizacji i promocji, Politechnika Wroclawska prowadzi dwujęzyczną stronę internetową, przygotowuje wzory dokumentów, nazw jednostek, pomieszczeń i obiektów. Niektóre z tych tłumaczeń były zlecane Zespołowi SJO. Jednak ze względu na brak jednostki, która dbałaby o spójność terminologiczną i poprawność językową, na stronach internetowych PWr i w niektórych dokumentach pojawiają się rozbieżności w zakresie nazw czy nawet błędy językowe. Zespół SJO zwracał już uwagę administratorom stron poszczególnych wydziałów, jednak świadomość istnienia takiej jednostki jak BETeN wśród pracowników administracji PWr znacząco usprawniłaby proces ewentualnej korekty i tworzenia spójnych wzorów dokumentów, kart przedmiotów czy nazewnictwa.

SŁABE STRONY PROJEKTU

W pierwszym okresie swojej działalności BETeN nie zaspokoi wszystkich potrzeb. Rocznie na PWr powstaje około 2,5 tys. prac naukowych². Nie wszystkie prace poddawane są korekcie językowej, ale potrzeby są ogromne. BETeN nie będzie w stanie przyjąć do korekty wszystkich prac. Oczekujemy jednak, że z czasem działalność biura będzie się rozwijać. Ze środków z działalności Biura przeszkolone zostaną dodatkowe osoby. Zakładamy podejście dynamiczne do zapotrzebowania i w zależności od reakcji na ofertę Biura można rozważyć zaangażowanie pełnoetatowe w pracę nad edycją tekstów oraz włączenie nowych osób. Liczbę osób pracujących w BETeN mogą zasilić też inni lektorzy zatrudnieni w SJO, a także - w dalszej perspektywie (doraźnie lub na stałe) - osoby spoza Studium.

² W oparciu o dane z DONA